

VJEROUČITELJ - ODLIKE I DILEME

Bekir ŠABIĆ

Sažetak

Vjeoučitelj je „pozvan“ da nosi svjetlo islama i trebao bi to biti u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu, ističe autor ovoga teksta. Vjeoučitelj je u isto vrijeme i učenik i učitelj, uči iz svake situacije i od svih s kojima komunicira, a poučava jednostavno i razumljivo, što bi trebalo biti i najljepše! Autor vjeoučitelja poredi sa pčelom radilicom. A pčela iako radi sama, radi i za zajednicu, možda se njen rad u zajednici i ne primjećuje, ali ona radi i daje svoj doprinos bez obzira koliki on bio. Zato je neophodno da vjeoučitelji rade i ulažu maksimum truda u pojedinačnom radu gradeći zajednicu od koje će svi imati koristi.

Vrijeme je da se preduzmu konkretni koraci za udruživanje vjeoučitelja islamske vjeronauke na području cijele BiH, a zašto ne i svih vjeoučitelja bez obzira koju vjeronauku predavali? – naglašava se na kraju ovoga rada.

* Referat je podnesen na II susretu vjeoučitelja islamske vjeronauke u BiH održanom 11. aprila 2010. godine u Potočarima kod Srebrenice!

Hvala pripada Allahu, Gospodaru svih svjetova i neka je selam i salavat najodabranijem stvorenju, Allahovom miljeniku i poslaniku, a našem uzoru i (vjero)učitelju Muhammedu a.s., njegovoj porodici, ashabima i svim dobrim Allahovim robovima.

„Ti sa svakim - lijepo! I traži da se čine dobra djela, a neznalica se kloni!“ (Sura Araf, 199.) Najradije ne bih ništa više kazao, ali danas smo ovdje zbog nas, zbog učenika s kojima radimo, zbog budućih generacija, zbog islama na ovim prostorima... Biti musliman je privilegija, jer Allah dž.š. upućuje koga On hoće, a uz musliman biti i vjeroučitelj je čast i prilika, a da mojim trudom i kreativnošću Allah nekoga uputi, e, to je golemo... Ali i s druge strane, ako budem sebeb da neko okrene leđa od islama, teško meni.

Vjeroučitelj je „pozvan“ da nosi svjetlo islama i trebao bi to biti u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu. On je musliman, želi drugima ono što i sebi, želi da i drugi osjete slast islama, imana...

Vjeroučitelj je odgovoran za ilmihal (vjerovanje), vrijeme i učenike i bit će pitan za to. Odgovoran je i za radne kolege, kako u kolektivu tako i u svom aktivu vjeroučitelja. Odgovoran je i za roditelje s kojima dolazi u kontakt. Možda odgovoran i nije najljepši izraz, ali pod tim podrazumijevam iskrenu, poštenu, vrijednu, tačnu, strpljivu, kreativnu, rado viđenu osobu koja ne komunicira sa spomenutim osobama razgovarajući samo o islamu, nego o svim životnim pitanjima ugrađujući u svoje riječi Kur'an i hadis. On je živi uzor muslimana ili bi to trebao biti. To ne znači da nije grješnik, grješnik je, ali bi trebalo da ima najmanje grijeha u okolini u kojoj živi i djeluje.

Vjeroučitelj je vjernik koji svoje ubjeđenje u srcu pokazuje jezikom, srcem i životom, dobrim djelima. Vjeroučitelj je „pčela“ čiji se rad ne vidi odmah i možda je i neprimijećen njegov doprinos, ali će neko zasigurno okusiti slast njegovog djelovanja, ne rada, jer je on misionar. Kažem „pčela“, jer ona ne može bez zajednice ništa, ne može ni vjeroučitelj, jer da nema zajednice on i ne bi bio vjeroučitelj, ali isto tako pčela marljivo leti, skuplja, donosi, vraća se, dijeli...

Vjeroučitelj je i učenik i učitelj, uči iz svake situacije i od svih s kojima komunicira, a poučava jednostavno i razumljivo, što bi trebalo biti i najljepše... Vjeroučitelj je... Mogli bismo nabrajati još dosta toga, ali vjerovatno se svi pitaju da li ima takvih vjeroučitelja? - Ima. Koliko ih

ima? – Ima ih..., jer svoje znanje, vještine i sposobnosti ne koriste da nešto nameću nego da kod drugih, prije svega učenika, razvijaju njihove vještine i sposobnosti, nudeći novo i proširujući već usvojeno znanje. Znanje koje će koristiti za život jer je zasnovano na trajnim vrijednostima, koje u nekom periodu gube sjaj, ali samo radi iskušenja. Vjeroučitelji grade mostove među ljudima, grade mirno okruženje bez obzira ko u tom okruženju živio. Znači li to da će svi učenici takvog vjeroučitelja biti „dobri“? – Ne, jer i u vrijeme Poslanika, a.s., nisu bili svi dobri, a on, a.s., je bio i ostat će najbolji (vjero)učitelj.

Ali, sa prvim „profesionalnim“ vjeroučiteljima pojavilo se pitanje na koje još uvijek nije dat konkretan odgovor: Čiji su vjeroučitelji: Islamske zajednice ili ministarstava obrazovanja? Nisu ničiji, a i jednih i drugih su pomalo... Islamska zajednica ih obrazuje (ne sve), daje saglasnost da mogu raditi, usvaja NPP, izdaje udžbenike, a ministarstva obrazovanja utvđuju obaveze u 40-časovnom radnom vremenu. Da li je to dobro ili loše? Može biti i jedno i drugo? Dobro, jer znaš šta treba raditi, kada ćeš to raditi, odakle ćeš to uraditi, a ponekad i kako ćeš to uraditi. Ali ako hoćeš da se pravdaš (za nerad), onda je sve ovo problem. A šta bi radili da nije toga, ako ima svašta i pored svega ovoga: Dio sa jednog foruma: „uglavnom, jedva izvukoh iz nje to, pričala im je kako je djeda mraz jedne novogodišnje noci dosao i zavezao i zaklao mladu porodicu sa malim djetetom. ono sto me sokiralo je sto je pricu nastavila 'ALI ZAAAATO djed hidzra nije nikom nikad nudio' i bla bla.“, ili bi „šetali“ iz jedne u drugu krajnost.

Mislím, vjeroučitelji prvo moraju biti svoji i spoznati svoje mjesto i ulogu koja im je pružena, a onda će biti i Islamske zajednice i ministarstava. Dio državnog obrazovnog sistema bit će veoma lahko, radeći svoj posao savjesno i odgovorno, prihvatajući ulogu razrednika gdje god je to moguće i koristeći mogućnost da budu direktori kad god im se ukaže prilika za to. Ko treba biti najpovjerljivija osoba u školi? – Vjeroučitelj!

Vjeroučitelji bi trebali da budu stub Islamske zajednice u ovom vremenu: rade sa najbrojnijom populacijom „budućih potencijalnih“ džematlija, obrazovna struktura je dobra (da je ne poredimo s drugima), komunikacija je svakodnevna, članovi su Islamske zajednice ili bi trebali biti, mogu biti članovi od džematskih odbora do Sabora, ali nisam za to da im to

bude zagaranovano, nego da to zasluže, poznaju rad i strukturu Islamske zajednice, mnogi su već odavno pomoć muallimima, u istoj su misiji zbog koje Islamska zajednica postoji... Mnogi vjeroučitelji ovo već jesu, ali to treba kazati i uvezati na cijelom području Islamske zajednice. Treba li da to uradi neko drugi? – Ne. Problemi se bolje vide sa strane, ne učimo li najčešće suru Jasin: „I s kraja grada žurno dođe jedan čovjek i reče: “O narode moj, slijedi one koji su poslani,...“ (Sura Ja-sin, 20.) Ko je u ovom slučaju „na kraju grada“, „na margini“, i ko bi trebao... Ibn Haldun je čitavo jedno poglavlje u svojoj Mukaddimi posvetio ovom. Opet smo između da li tako djelovati i naići na prepreke ili ostaviti tako kao što jeste? Lakše je ovo drugo, ali jesmo li onda oni vjeroučitelji s početka...

Kako? - to je sljedeća dilema. Veoma jednostavno, nastaviti sa učvršćivanjem veza na nivou aktiva i muftijstva, uputiti poziv predstavnicima drugih muftijstava za jedan zajednički sastanak na kojem ćemo „mi“ predložiti plan

aktivnosti ili ih uskladiti s planovima drugih, a onda smo snaga koja može i treba da djeluje, koja će biti primijećena i poželjna za saradnju, koja će realizovati projekte važne za Islamsku zajednicu i Bosnu i Hercegovinu, snaga koja će izaći van BiH i prenositi iskustva drugim vjeroučiteljima u Austriji, Njemačkoj, Evropi...

Sljedeća dilema: Možemo li mi to? – Naravno da možemo, jer nam je Uzvišeni podario tu priliku i treba je iskoristiti. „Gospodar tvoj je pčelu nadahnuo: ‘Pravi sebi kuće u brdima i u dubovima i u onome što naprave ljudi,’“ (Sura Nahl, 68.) Ne dobiju sve pčele napravljen sanduk ili košnicu, Allah, dž.š. prvo spominje ono što same sebi naprave, a ko to nađe lijepo i zdravo se osladi, neko ozdravi, neko možda i preživi od toga. Možda će ga neka „bocnuti“, ali vrijedi.

„I reci: ‘Gospodaru moj, učini da umrem, a da si Ti zadovoljan mnome i učini da iz mrtvih ustanem, a da si Ti zadovoljan mnome, i daruj mi od Sebe snagu koja će mi pomoći!’“ (Sura Isra, 80.)

Summary

A RELIGIOUS STUDIES TEACHER – CHARACTERISTICS AND DILEMMAS¹

Bekir Šabić

A religious studies teacher, as the present author points out, is “endowed with the obligation” to carry the light of Islam, and this should be the way of his conduct at all times and in all circumstances. A religious studies teacher is in the same time both a student and a tutor; he learns from each and every situation and from all of those who he communicates with, teaches in a simple and understandable manner, which is supposed to be the very beauty of the profession! The author compares a religious studies teacher to “a busy bee”. The bee, although it works alone, works for its community. Its work may not be noticed within the community; still the bee works hard and makes a contribution, no matter how great or small it is. Therefore, it is essential that religious studies teachers work and make every effort individually in order to build a community that would be useful to all its members. It is time to take specific steps in order to create an association of religious studies teachers in Bosnia and Herzegovina. In the concluding words of this paper it is emphasized that the association unites all the religious studies teachers, regardless of their religion.

¹ Paper submitted for The 2nd Assembly of Islamic Religious Studies Teachers, held on April 11th 2010 at Potočari, Srebrenica!

الموجز

مدرس التربية الدينية – المزايا والمعضلات

بكير شابيتش

يركز كاتب هذا المقال على أن مدرّس التربية الدينية “مدعو” ليحمل نور الإسلام. في أي زمان ومكان. ومدرّس التربية الدينية هو في الوقت ذاته طالب ومعلّم. يتعلم من كل ظرف. ومن جميع الناس الذين يخالطهم. ويعلم الآخرين ببساطة ووضوح. وهذا أجمل ما في الأمر.

يشبه الكاتب مدرّس التربية الدينية بالنحلة العاملة. فبالرغم من أن النحلة تعمل بمفردها. إلا أنها تعمل لصالح الجماعة. وربما لا يلاحظ عملها في الجماعة. ولكنها تستمر في العمل وتقدم إسهامها. مهما كان صغيرا. لذا من الضروري أن يواظب مدرّسو التربية الدينية على عملهم. وأن يبذلوا قصارى جهدهم في العمل الفردي. وهم يبنون الجماعة التي سيستفيد منها الجميع.

ويقرر الكاتب في ختام مقاله أن الوقت قد حان لاتخاذ خطوات ملموسة لتجميع مدرّسي التربية الدينية الإسلامية في كافة مناطق البوسنة والهرسك. بل وجميع مدرّسي التربية الدينية. بغض النظر عن التربية الدينية التي يدرّسونها.